

VASÁRNAP

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS MEZŐGAZDASÁGI HETILAP

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
BUDAPEST, V. BATHORY-UTCA 24. SZÁM.
(„Falu” Magyar Gazda és Földműves Szövetség.)
Telefon: 11-55-62.
Postatakarékpénztári csekkiszámla száma: 25.153.

MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP

Előfizetési díjak, a m. kir. földművelésügyi miniszter által időnként kiadott „Rádiós gazdasági előadások” című füzetekkel együtt: Egész évre 4. félévre 2, negyedévre 1 P.
Intézményeknek és jogi személyeknek egy évre 20 P

Budapest, 1938

XIX. évfolyam, 45. szám.

November hó 6

A MAGYAR HAZA NAGYOBB LETT

A német-olasz döntőbiróság 12.400 km²-t ítél vissza Tizedikére átvesszük az új területeket

MAGYAR TESTVÉREIM! A döntés megtörtént. Sok száz ezernyi magyar és velük együtt derék szlovákok, ruszinok és németek, akik annyi időn át osztották meg velünk az ezeréves haza gondjait és örömeit, térnek vissza hozzánk.

Komárom, Galánta, Érsekújvár, Léva, Cosonc, Fülek, Rimaszombat, Jolsva, Rozsnyó, Beregszász, Munkács, Ungvár ismét a miénk.

Szombaton indulnak katonáink és néhány nap múlva az új határokon fog lengeni a mi honvédeink büszke zászlaja. Minden magyar szjv ujjongó örömeinek adok kifejezést, drága testvéreket, akik husz hosszú esztendő szenvedései ezentul velünk együtt fognak dolgozni és küzdeni azért, erősebb legyen.

Köszönjük a két baráti nagyhatalomnak, amiért a nem tértek ki a felelősség elől, hanem a célt tartották újjárendezésével érintett részén megteremték a békés

amikor ünneplő lélekkel köszöntöm a hazába visszatérő közepette hőiesen küzdöttek magyarságukért és akik hogy ez az ország minél szebb, minél boldogabb, minél döntés nehéz és kényes munkáját magukra vállalták és szem előtt, hogy Európának a csehszlovák köztársaság együttélés feltételeit.

Becsületes, felelősségteljes és minden magyart hálára kötelező munkájuk

nem juttathatott vissza valamennyi magyart az országhoz, új határokon kívül. Ez a müncheni határozatok alapjául volt és ha a két nagyhatalom vállalta a döntéssel járó döntés elfogadását.

De térjen vissza gondolatunk azokhoz, akik a mieink *a szívós harc, amelyet német, olasz és lengyel barátaink magyar igazságért, eredményesen nyert befejezést.*

maradtak véreink, maradtak drága történelmi helyek az szolgáló népi elv alkalmazása mellett elháríthatatlan felelősséget, nekünk, magyaroknak is vállalnunk kellett a

A magyar haza nagyobb lett!

Husz esztendő gyásza után itt az első nagy magyar nap. Örvendezünk és adjunk hálát a Gondviselésnek, hogy megjutalmazta a törhetetlen hitet, amely a magyar Hiszekegyből szüntelenül áradt feléje és töltsön el bennünket bizalommal ez a gyarapodás, mert — ime — hol

ész, erő és szent akarat találkoznak, ott élj a Feltámadás!

Ezekkel a szívből jött, lelkes örömtől, fanatikus fajszeretettől áthatott, közvetlen szavakkal jelentette be Magyarország miniszterelnöke, vitéz dr. Imrédy Béla november 2-án este a rádió útján a magyar nemzetnek a bécsi német-olasz döntőbirósági tárgyalások eredményét. Az a nagy feszültség, amelyben az ország népe a trianoni határokon innen és túl hónapok óta élt és amelyben sűrűn váltogatta egymást a tulhevült, mindenre elszánt, lelkes, szent akarás és az önvádig elmenő csüggedés, a miniszterelnök bejelentése nyomán egyszeribe olyan lelkesedésben, ünneplő hangulatban oldódott fel, amilyent régen érezhetett ez a nemzet, amely évtizedek hosszu sora óta csak szomorúságot, gyászt, lemondást élt át.

Szinte órára menő pontossággal két évvel ezelő Károlyiék gyászos árulása után jelent meg a mindig borus, sötét magyar égen az Igazság napjának első fény sugarára. *Szent István megcsónkított országa elindult az újra nagyvíválás útján* és ez a szent pillanat bizonyára megteremtette ennek azt az első és legfőbb feltételét, amiről olyán régen álmodnak nagyjaink: *a magyar egységet. Mindenki lát-hatja, — hiszen történelmi események bizonyítják — hogy*

a maroknyi, megkínzott magyarság is azért érhetett el eredményeket, mert ország-világ meggyőződött róla, hogy a husz évvel ezelőtt halála ítélt magyarság egy emberként áll a Legelső Magyar Ember, a Kormányzó és vitéz dr. Imrédy Béla miniszterelnök és kormánya mögött, akiknek kezébe tette le ezekben a sorsdöntő időkben a kormányzói bizalom az ország sorsát.

Azt a súlyos és felelősségteljes bel- és külpolitikai feladat-töme-

get, amelyet a kivételes idők a magyar miniszterelnökre és a kormány tagjaira hárítottak, olyan imponáns határozottsággal, céludatossággal végezték el államférfiaink, hogy történelmi hivatásuk ellátásáért minden magyar lelkes hódolatára, eismerésére tarthatnának számot.

A ma élő magyarság különös szerencsésének kell betudnunk azt, hogy

a magyar jelenért felelős és a magyar jövőn munkálkodó államférfiaink ezt az általános elismerést, lelkes szeretetet maradéktalanul a magyar jövő szolgálataiba kívánják állítani, amikor arra kéri, arra intik a magyar nemzet minden tagját, hogy az új Magyarország megalapozásának munkájában egységesen, fegyelmelzetten vegyenek részt, mert csak céltudatos, fegyelmelzett, áldozatos munkával lehet kiépíteni a nagyobb, boldogabb, erősebb, magyarabb, keresztényebb és szociálisabb Magyarországot...

A történelmi hét eseményei

Az elmúlt hét legfontosabb eseménye kétségteljesen az volt, hogy a cseh kormány a magyar jegyzékek, a külpolitikai hangulat és a cseh felvidéki, valamint ruszinszkói helyzet hatása alatt kénytelen volt belátni azt, hogy a további halogatással nemcsak, hogy nem nyerhet semmit, hanem előre nem látható jelentőségű kockázatot is vállal. Ennek a belátásnak tudható be, hogy a magyar kormány október 27-én átadott jegyzékére — amelyben a magyar kormány a német-olasz döntőbiráskodás bevezetését és a területek átadásának

azonnali, közvetlen megbeszélését kívánta — már 28-án este választotta Prága és hozzájárult a magyar javaslatához.

Ezt a jegyzék-váltást rohanó ütemben követték az események. Ugy a magyar, mint a cseh kormány felkérte Berlint és Rómát a döntőbírói tisztség elvállalására. Ezekben a napokban Ribbentrop német külügyminiszter tudalévően éppen Olaszországban tartózkodott, ahol Ciano gróf olasz külügyminiszterrel tanácskozott Közép-Európa fontos kérdéseiről, elsősorban természetesen a magyar-cseh kérdéssről.

Bár egy pillanatig sem volt kétséges, hogy Németország és Olaszország elvállalja a döntőbírói tiszteket, feszült várakozás előzte meg a két kormány választását. Közben Ribbentrop német külügyminiszter visszautazott Németországba. A német és különösen az olasz lapok ezekben a napokban sokat foglalkoztak a felvidéki kérdéssel és hangsúlyozták, hogy

a Berlin-Róma tengely minden ellentétes híreszteléssel szemben teljesen egységes álláspontot foglal el ebben a Közép-Európa döntőfontosságú kérdésben.

A várakozásnak ezekben az óráiban tovább folyt a lázas diplomáciai munka, amelynek egyik célkitűzése. A közös magyar-lengyel határ megteremtése is volt. Ebben az irányban

különösen Lengyelország fejtett ki méltóképpen alig méltató nagy és szívós munkát.

A kedvező megoldás előfeltétele a ruszinszkói népszavazás elren-

A döntőbírói ítélete

Végre — ezer remény és kétség között — felvirradt a történelmi nap: november 2-ika, halottak napja. Ezen a napon azonban a kegyeletesség szomorúságába, a temetői bázisok kesernyés illatába a felújítási munkák, a feltámasztás tudata vegyült bele. A sok-sok magyar halottaknapját végre az igazi keresztény hit szerinti feltámasztásban nemcsak bizakodó, de arról meg is bizonyosodó hangulat váltotta fel. Felkelt a magyar igazság napja és fényárba borította, — ha egyelőre még nem is a Kárpátok bérceit — de a megsonkított ország északi határait és egymillió magyar testvér hazatéréseit tette lehetővé. Szlovák testvéreink egyelőre kísérleteznek még a csehekkel való egység fenntartásával, — majd meglátják, mire mennek velük. Ez nem a mi dolgunk;

a magyarságnak most egy feladata lehet csak: megmutatni a két évtizeden át elszakított testvéreknek, hogy valóban hazakerültek és ezt a hazát olyanná tenni, hogy méltó legyen a Szent Jób nagy csodatételére, a teljes feltámasztásra...

Ribbentrop német külügyminiszter és Ciano gróf olasz külügyminiszter a bécsi Belvedere-palotában ültek össze a döntő tanácskozásra. A tárgyalásra meghívást kapott a magyar és a csehszlovák külügyminiszter is. A magyar küldöttséget Kálnya Kálmán külügyminiszter és Teleki Pál gróf kultuszminiszter, a világhírű földrajztudós vezették. A küldöttség tagjai voltak: Csáky István gróf rendkívüli követ és meghatalmazott miniszter, Pataky Tibor államtitkár, Wettstein János prágai, Villani Frigyes báró római, Szótyay Döme berlini követünk. Nyomokban Vinczi gróf, Olaszország budapesti követe, Von Ehrnannsdorff budapesti német követ és a többi urak: a magyar delegáció szakértői. Éppen úgy, mint a komáromi tárgyalásokon, a magyar delegáció ezúttal is gazdag anyaggyűjtéssel érkezett.

A tanácskozások délelőtti tizenegy óra tájban kezdődtek, délelőtt villásreggeli után részt a delegáció tagjai, a délután folyamán sor került a magyar, majd a cseh kiküldöttek érvelésének meghallgatására, majd este háromnegyed nyolc órákor hirdették ki Ciano olasz és Ribbentrop német külügyminiszter, olasz, majd német nyelven a döntést, amelynek szövege a következő:

„A magyar királyi kormánynak és a csehszlovák kormánynak a német és a királyi olasz kormányhoz intézett ama felkérése alapján, hogy a Magyarországnak átengedendő területeinek a két állam között függőben lévő kérdését döntőbírói ítélettel rendezzék, továbbá az

ezt követően az érdekelte kormányok között 1938 október 30-án kötött jegyzék alapján Ribbentrop Joachim ur német birodalmi külügyminiszter és öfel-sége, az olasz király és Etiópia császára külügyminisztere, Galeazzo Ciano gróf ma Bécsben összejötték és kormányaik nevében Kálnya Kálmán ur magyar királyi külügyminiszterrel és Chalkovszky Ferenc dr. ur, csehszlovák külügyminiszterrel folytatott újlagos megbeszélés után a következő döntőbírói ítéletet hozták:

1. A Csehszlovákia részéről Magyarországnak átengedendő területeket a csatlót térképen megjelölték. A határok helyszíni megvonását magyar-csehszlovák bizottságra bízták.

2. A Csehszlovákia által átengedendő területek kiürítése és Magyarország részéről való megszállása 1938 november 5-én kezdődik és azt 1938 november 10-ig végre kell

delése lett volna, amit a legékebben az bizonyít, hogy Ruszinszkó első „független” miniszterelnökét, Bródy Andrást, mert a pillanatig sem kétséges kimeneteli népszavazás mellett foglalt állást, a prágai kormány letartóztatta és hírek szerint halálra akar ítéltetni. Utódjául Volosint nevezte ki, aki telefonon tette le a miniszteri esküt Sirovy prágai miniszterelnök — fülébe...

Hétfőn, október 31-én megkezdődtek Prágában a magyar és cseh katonai szakértők között az átadandó területek átengedésére, illetve az átadás lebonyolításának módozataira vonatkozó tárgyalások. Ugyancsak október 31-én érkeztek meg az első, egyelőre még csak félhivatalos jelentések arról, hogy úgy Németország, mint Olaszország elvállalták a döntőbírói tisztséget, azonban magától értetődően azt a kikötést tették, hogy úgy Magyarországnak, mint Csehszlovákiának ki kell jelentenie, hogy a döntést minden körülmények között véglegesnek és kötelezőnek ismerik el. Megérkezett a jelentés arról is, hogy a szerdára Bécsbe összehívott döntőbírói értekezleten Olaszországot Ciano gróf külügyminiszter, Németországot Ribbentrop külügyminiszter képviseli.

Ugyancsak hétfőn érkeztek meg Budapestre a hírek, amelyek szerint október 30-án, vasárnap véres tüntetések színhelye volt Ruszinszkó. Volosin miniszterelnök ugyanis magyarellen tüntetések megszervezésével kívánta beigazolni Prága előtt megbízhatóságát, a ruszin és magyar lakosság azonban ellentüntetésekkel felelt. Fegyverhasználatra is sor került és a hírek szerint „mintegy másfélszáz halottja volt ezen a napon az önálló Ruszinszkóknak...”

olyan helyzetbe jusson, mint a többi ottani népcsoport.

6. Amennyiben a területek Magyarországnak való átengedéséből a Csehszlovákiának megmaradó terület számára gazdasági vagy forgalomtechnikai természetű hátrányok és nehézségek jelentkeznek, a magyar királyi kormány megtesz minden tőle telhetőt, hogy az ilyen hátrányokat és nehézségeket a csehszlovák kormánnyal egyetértésben kiküszöbölje.

7. Amennyiben ennek a döntőbírói ítéletnek keresztülvitele során nehézségek vagy kétségek támadnának, a magyar királyi kormány és a csehszlovák kormány ezek ügyében közvetlenül egyezik meg. Ha ilyen módon valamilyen kérdésben nem tudnának megállapodni, ezt a kérdést végleges eldöntés céljából a német és az olasz kormány elé terjesztik.

Bécs, 1938 november 2.

Ribbentrop Joachim s. k.
Galeazzo Ciano s. k.

Az új határ

Az új határmegvonásról kiadott nemhivatalos közlés szövege a következő:

„Az új államhatár, amelyet az 1938 november 2-án Bécsben a németbirodalmi külügyminiszter és az olasz külügyminiszter által megejtett döntőbírói határozat a magyar királyság és a csehszlovák köztársaság között megállapít, nagyjában a következőképpen halad:

A régi államhatártól Pozsonytól délre kiindulva az új államhatár Cseklésznél lép át a pozsony—érsekújvári vasutonalat, majd a vasutonal fölött halad és Érsekújvártól északnyugatra északkeleti irányban hajlik el és Verebélytől északra közvetlenül a Léva—Zólyom vasutonalig halad. Lévatól keletre a határ az Ipoly vidékén keresztül megy és mintegy 30 kilométerre az eddigi államhatártól északra halad. Ezután a határ közvetlenül északra vonul a Losonc—Rimaszombat vonal fölött, amely szintén Magyarországhoz kerül. A továbbiakban a határ északkeletre fordul és bezárja Jolsva várost, azután Rozsnyó felé vonul és közvetlenül a német alsó zipszernek nevezett határvidék mellett halad el.

Ezután a határ észak felé fordul és Kassát belefoglalja a magyar állam területébe, majd délkeleti irányban mintegy 30 kilométernyire vezet északra és a sátoraljai helyi vasuti csomópont közelében tér vissza a régi magyar határhoz. A határvonal azután pontosan keleti irányban halad tovább és Ungvártól közvetlenül a város felett északra (mely város Magyarországhoz tartozik) vezet, innen megint erősen délkeletnek fordul és további menetében egészen közvetlenül Munkács mellett a várostól északra vezet.

Az új határ délkeleti irányban haladva északkeletre a román határtól a halmi vasutállomásnál éri el a régi határt.

A vitára okot adott városok közül Szlovákiának jut Pozsony mint főváros, azonkívül Nyitra, a régi püspöki város, Ruszinszkóban pedig Nagyszőlős a környező falakkal. Magyarországhoz jut Érsekújvár, Léva, Losonc, Kassa, Ungvár és Munkács.

Mint a közlemény utolsó szakasza mondja, az új határrendezés az egész zárt magyar települési területet megint Magyarországhoz juttatja vissza. Ott, ahol a viszonyok pontos népi határ megállapítását nem tették lehetővé, gondosan mérlegelték mindkét fél érdekeit.

A megszállás menetrendje

Értesülésünk szerint Pozsonyban a katonai szakértők letárgyalták az átadandó területek megszállásának időpontját és módozatait.

A megszállás négy zónára felosztva történik. Szombaton, november 5-én délelőtt tíz órákor lépik át a magyar csapatok a Csallóköznél a Dunán vert pontonhidakon keresztül a határt, s ugyanakkor megkezdődik Beregszász és környékének megszállása is.

Vasárnap délelőtti Komáromba, a keleti részen pedig Munkácsra vonulnak be csapataink.

Hétfőn, 7-én az ugynevezett B) zóna megszállása kezdődik, amelybe Losonc, Rimaszombat, Rozsnyó városa esnek. Végül kedden kezdődik a C) zóna megszállása, amely Abauj-Torna megyét és Kassát is magában foglalja. Természetesen a megszállás fokozatosan, több napon keresztül történik, oly módon, hogy a cseh csapatok eltávolozása és a magyar csapatok bevonulása között legalább kétórás időköz lesz.

A bécsi nagyhatalmi döntőbírói ítélete alapján Magyarországot mostani területének egynolcadával megnövekedik.

Magyarország lakosságának száma a terület-átcsatolás következtében 10 millióra emelkedik.

Az ország örömmámorban

A döntés, amelyet — mint azt már megírtuk — Imrédy Béla miniszterelnök jelentett be rádión az ország népének, országszerte kiróbanó örömet és lelkesedést keltett. Budapesten és a vidék városaiban ujjongó, lelkesen éljenző tömegek lepték el az utcákat; Budapesten hatalmas hála-tüntetés volt, elsősorban az olasz követség palotája előtt, majd a fáklýs menet a Várba vonult, ahol a miniszterelnök előtt zuga, tombolva éljenzte, ünnepelte Horthy Miklós kormányzót, Imrédy miniszterelnököt, Kánya külügyminisztert, Olaszországot, Németországot és Lengyelországot.

Amikor vitéz Imrédy Béla miniszterelnök a palota erkélyén megjelent, a lelkes tömeg perceként át, szinte elemi erővel ünnepelte az új Magyarország hajnalhasadását szívós és celtudatos munkával előkészítő miniszterelnököt. A magyarság háláját és elismerését az ifjúság szónoka tolmácsolta. Imrédy miniszterelnök rövid beszédet intézett a tömeghez.

— Magyar Testvéreim! — mondotta a miniszterelnök. — Megértük a magyar feltámadás napját. Még egy pár nap és a mi honvédeink dübörgő menete megindul a komáromi és a párkányi hídon. Még egy pár nap és szívünkre ölelhetjük Munkács, Rozsnyó, Érsekújvár magyarjait. Néhány nap és Kassától északra kitűzhetjük a magyar zászlót a gránícion.

— Magyar Testvéreim! Tudjuk nagyon jól, hogy a hosszú harc az elért eredmény, amit kivittünk, nem a mi történelmi igazságunk érvényesítése.

Most nem erről van szó, hanem arról, amit német és lengyel barátaink tettek. A Münchenben lefektetett elvek alapján kerestünk magunknak elégtételt, ezekre a müncheni elvekre kellett felépíteni harunkat. Nehéz, idegörlő hetek állanak mögöttünk. Higgyétek el, hogy a magyar érzés és virtus nemcsak benneteket, hanem bennem is forrongott.

— Negyven hónapot töltöttem kint a harctéren és mint az öreg katonaló felhokra a csatazajra, az én szívem is gyorsabban vert és a vérem is hevesebben pezsgött. De tudtam, hogy miről van szó, tudtam, hogy

felelős vagyok nemcsak a magyar igazságért, hanem a drága magyar vértért is, amelyből olyan kevés van.

Ezért jártunk azon az uton, amit követünk és megállapíthatjuk ma, hogy eredménytelenség követtük. Öt héttel ezelőtt egy minden eddiginél pusztítóbb háború állt előttünk. Még három héttel ezelőtt autonómiát kínáltak nekünk. És ma, egy szívós és kitartó munka eredményeként itt áll előttünk a valóság:

tizenkétezer négyzetkilométerrel és egymillió lakossal gyarapodtunk.

— Magyar Testvéreim! A magyar ember mindig becsületese és hálás volt. És amikor most hozzátok szólok, bele kell szőnöm szavaimba elsősorban két hatalmas barátunknak, Olaszországnak és Németországnak a nevét és a két birodalom nagyszerű vezetőivel szemben köszönetem kell kifejeznem, akik vállalták a döntőbírói feladatot és támogatták minket ezekben a nehéz hetekben. Hálát kell mondanunk harmadik barátunknak, Lengyelországnak is. De a legmélyebb hálának a Gondviselést illeti meg, hogy megadta nekünk azt, hogy a mai napot megérhessük és hogy meghallgatta a magyar imát, amely mindennap, minden magyar szívből Hozzája szállott, hogy megszerzte a részleges magyar igazság örömet.

— Az ünneplés és öröm napjai rövidke.

Előttünk munka áll, ezt a nemzetet boldogabbá, erősebbé és magyarábbá kell tennünk, meg kell nyitnunk utját az ujnacionalista és katonai szellemű, faji öntudattal bíró, keresztény erkölcsöket követő és szociális igazságot szolgáló új magyarságnak.

Ezt a szép napot nem fejezhetjük be szebben, mint úgy, hogy hódolatunkat, hűségünket, szeretetünket kifejezzük a kormányzó ur öfoméltóságának. Köszönöm az üdvözléseket, kötelességet teljesítettem, nem mindig népszerű kötelességet, de ezen az uton én nem népszerűséget hajhászok, de kötelességet teljesítek és ezen az uton fogok járni mindig. Jól esik ennek a bizalomnak és szeretetnek a jele, köszönöm még egyszer és Isten áldását kívánom ennek a legnagyobbodott hazának minden gyermekére.

— Magyar Testvéreim! Most vonulunk át a királyi palota udvarára, hogy hódolattal köszöntsük kormányzó urunkat.

A fáklýs, lelkesen ünneplő tömeg ezután Imrédy Béla miniszterelnökkel és kíséretével az élen a Vár udvarára vonult, ahol leirhatatlan lelkesedéssel ünnepelte a palota erkélyén a Főméltóságú Asszony kíséretében megjelent kormányzót.

A magyarság háláját és hódolatát Imrédy Béla miniszterelnök tolmácsolta, majd a kormányzó ezekkel a szavakkal válaszolt:

— Köszönöm kedves szavaidat és köszönöm mindnyájatoknak, hogy ebben a késői órában felkerestek. Amikor a rádiónban a miniszterelnök bejelentette a váravart hírt, azt hiszem, hogy a csonkaország határain belül és kívül kevés magyar szem maradt szárazon. (Ugy van! Ugy van! Helyeslés és éljenzés.) Hallottátok a jó hírt, azután megindultatok. Hangos lett az utca, de most másképp, mint néha szokott lenni, most egyetlen lelkes magyar szófől visszhangzott. Így van jól. Nem is hiszem, hogy mátol fogva valaki is diszonáns hangot merne vinni Pest utcáira. (Ugy van! Ugy van! Eljenzés és taps.) Most pedig térjete haza és álmódjunk még szebbeket, mint amilyen álom most beteljesedett.

A hatalmas tömeg ezután a német, majd a lengyel követség elé vonult és az éjjeli órákba nyúlóan tüntetett Németország és Lengyelország és a baráti államok vezetői mellett, kifejezésre juttatva a magyar nemzet háláját...

Budapest lelkes megmozdulását híven és szinte mámoros hangon írják meg a budapesti és a külföldi lapok; de nekünk, a falvak krónikásainak szeretettel és büszkén kell megállapítanunk, hogy

az örből, az ünneplésből és bizonyára az ünneplést követő, az új ország építését célzó munkából is, ha nem is olyan fényes külsőségek között, ha nem is olyan hatalmas méreteket mutatva, annál bensőségebben és odaadóbban veszi ki részét a magyar vidék. A Falu-Gazdaszövetség helyi szervei, alig órákkal a nagy események tudomásulvétele után, sorra mozdulnak meg, hogy örömeiket és a jövő munkájában való részvételre irányuló készségeiket kifejezzék és az illetékesek tudomására hozzák.

Ezt a lelkes, áldozatos hangulatot ismerve, bizonyosak vagyunk abban, hogy a Szövetség, lapunk más helyén közölt felhívása is élénk visszhangra fog találni és hamarosan megindul a nagy testvéri összeforrás, összefogás a közös nagy célok szent jegyében...

Magyar Testvéreik!

A husz éven át keresztrefeszített és megcsufolt magyar igazság Róma, Berlin és Varsó baráti támogatásával győzött.

Visszakerültek véreink! Vissza Rákóczi és Kossuth földje. Vissza a kifosztott Felvidék földműves népe, amelynek fiai huszévi cseh rágalom és hazugság létkörében, iskolájában és világnézetében nevelkedtek s akik még sohasem látták közelről Szent István földjét! Ezt kell nekik bemutatni!

Mit akarunk?!

Azt, hogy a felvidéki magyar és szlovák gazdaifjú testvéreink itt, nálunk szemtől-szembe ismerjék meg a magyar nemzet igazi történelmét, a falu életét, erényeit, szokásait, hazaszeretetét, munkásságát, áldozatkészségét, testvériségét és összes szépségét, hogy visszatérve apostolai legyenek az ezerecs szentistváni Magyarországnak.

Ezt a gazdaifjúságot, a holnap és jövő embereit lélekben is vissza kell vezetnünk ősi, magyar fajtánkhoz.

Magyar Testvéreik!

Kis- és nagybirtokosok, földművesek, falu népe!

Szívünk egész melegével hívunk mindnyájatokat, mert az ország öserőtől duzzadt többsége és tartálya Ti vagytok!

Nektek kell tehát példát adnotok az ország újjáépítésében is azzal, hogy segítségünkre jöttök.

Aki megérti a FALUSZÖVETSEGE hívo szavát és vállal vendégként 1—2 hónapra egy gazdaifjút, aki résztvesz a család minden munkájában épp úgy, mint otthon, — az azonnal jelentse be címét: Budapest, V., Báthory-utca 24. sz. alatt, Szövetségünknel.

Nagy felvilágosító munkát kell végeznünk! Erre az ősz és a tél a legalkalmasabb.

Sietetek tehát a jelentkezéssel, hogy hamarosan készen legyünk. Most emberekre és áldozatos cselekedetekre van szükség, mert a történelmet nem a gyávák, hanem a bátrak csinálják.

Falu Magyar Gazda- és Földműves Szövetség.

Hazaérkeznek a magyar gazdaifjak Dániából és Németországból

A Falu-Gazdaszövetség cévzi csereakciójával a tavasz folyamán német és dán földműves családoknál elhelyezett magyar gazdaifjak dr. Teőlyges Istvánnak, a Szövetség ügyvezető-igazgatójának vezetésével most érkeztek vissza. Hazautazásuk előtt hosszabb tanulmányutat tettek Németországban és ennek során alkalomuk volt megismerni az új német gazdaszövetség bizományi rendszerét, valamint a földműves- és mezőgazdasági munkástelepek életét is.

A magyar-német gazdaifjúsági csereakció mostani, tizenöt éves évfordulója alkalmából a csoport tagjait és a mozgalom megindítóját, Teőlyges István dr.-t meleg szeretettel fogadták a berlini magyar követségen, ahol Sztójay Döme magyar királyi követ intézett buzdító szavakat a magyar gazdaifjúság képviselőihez. A német birodalmi agrárközpontban pedig W. Darré német birodalmi gazdavezér és földművelésügyi miniszter képviselője, H. Reichle emelte ki a két nép felnőtt gazdaifjúsága között immár másfél évtized óta kiváló eredménnyel folyó és évenként megismétlődő rendszeres cseréjének rendkívül fontos jelentőségét.

A tanulmányutról legközelebbi számunkban részletesen fogunk beszámolni.

A HÉT POLITIKÁJA

Péchy Tibor államtitkári kinevezése

A kormányzó a földművelésügyi miniszter előterjesztésére Péchy Tibor dr. államtitkári címmel felruházott miniszteri osztályfőnököt államtitkárrá nevezte ki.

Péchy Tibor tényleges államtitkárrá történt kinevezése osztatlan örömet kelt a magyar agrártársadalom körében, amely nagyrabecsüli és méltóképpen értékeli a földművelésügyi minisztérium egyik legregibb vezető tisztviselőjének szakképzését, sokoldalú tudását és azt, hogy munkásságában mindenkor a társadalom termelő rétegeinek érdekeit iparkodott érvényre juttatni.

Összeül a parlament

Az elszakított felvidéki magyar területek visszaszerzésével új korszak nyílt meg Magyarországi történelmében. A magyar külpolitika lázas és izgalmas fejezetei lezárultak és most a békés munka, a belső regeneráció napjai következnek el.

Vitéz Imrédy Béla kormánya már

a bécsi tárgyalások megkezdése előtt lázas munkával készítette elő azokat a nagykonceptiójú intézkedéseket, amelyek lehetővé fogják tenni, hogy a visszatérő országrészeknek az anyaországgal való egyesítése zökkenésmentesen menjen végbe.

A hatalmas munkaprogramot már kidolgozta a kormány és

a hét közepén összeül a parlament,

amelytől a kormány külön, rendkívüli felhatalmazást kér, hogy a rávart feladatot sürgősen elvégezhesse.

Kegyeletes megemlékezés halottainkról

Halottaknapján a Falu-Gazdaszövetség leróta kegyeletet halottaival szemben és koszorút helyezett el néhai Rubinek Gyula és Meskó Pál nagy agrárvezérek sírjára.

Az arató- és kaszálógépek bejelentése

A kormány rendeletet adott ki, melynek értelmében

az arató- és kaszálógépeket a rendelet hatálybalépésétől számított 15 nap alatt, ha pedig a gépet utóbb állították elő, vagy hozták be az ország területére, az előállítás; illetőleg a behozatal napjától számított 15 nap alatt a vármegyei (törvényhatósági jogú városi) gazdasági felügyelőségnek a rendeletben megadott mintáknak megfelelő úrlap kitöltésével, be kell jelenteni.

A bejelentésre a gép tulajdonosa (gépgyár, kereskedő, birtokos stb.) köteles, ha azonban a gépet tulajdonjog fenntartásával adták el és a vevő a tulajdonjogot még nem szerezte meg, a bejelentést nem a tulajdonos, hanem a vevő köteles megtenni.

Piaci tájékoztató 2500 községben

A Külkereskedelmi Hivatal a gazdaközönség legszélesebb rétegeinek tájékoztatása céljából ez év májusától a magyar városokban és falvakban „Piaci Tájékoztató”-k kifüggesztését rendszerezte. A közégi előjáróságoknál, vagy a placokon kifüggesztett hirdetőtáblán a Külkereskedelmi Hivatal által szerkesztett hetenként kétszer: kedden és pénteken megjelenő Piaci Tájékoztatók közlik a mezőgazdasági cikkekre vonatkozóan a hivatalosan megállapított legolcsóbb árakat, a külföldi eladási árból visszazárolt s a magyar termelőt megillető árakat, a hivatalos tőzszejegyzést stb.

A Hivatal a gazdaközönség részéről szívesen és nagy érdeklődéssel fogadott akcióját az elmúlt napokban oda fejlesztette, hogy

ma már összesen 2500 községben helyezte el mezőgazdasági ártájékoztató tábláit és így a mezőgazdasági termények értékesítése szempontjából minden figyelembejövő helyszégre bevont a fokozottabb gazdátájékoztató szolgáltatása.

Az áldozatok árán megvalósított ártájékoztató hirszolgálat akkor kap fokozott közgazdasági jelentőséget s akkor válik a gazdaközönség felé gyümölcsözővé, ha a magyar gazda saját érdekeinek védelme céljából minél gyakrabban és minél alaposabban merít a „Piaci Tájékoztató”-ból, hogy mezőgazdasági cikkei értékesítésénél teljes tájékozottsággal tudjon számot adni csínáin.

A Péti Nitrogéngyár közgyűlése

A Péti Nitrogén Műtrágyagyár Rt. közgyűlést október 27-án déli 12 órakor tartotta meg. Az igazgatóság által előterjesztett 1937/38. évi mérleg- és eredményszámokat a közgyűlés jóváhagyolag elfogadta. A Péti Nitrogén Műtrágyagyár Rt. nyeresége 868.755.97 P, a Nitrokémia Ipartelepek Rt. nyeresége pedig 28.745.9 P.

Az igazgatóság nagy megelégedéssel állapította meg a belföldi műtrágyaforgalom emelkedését, amely mellett az exportüzletek is változatlanok maradtak.

Az exporthagyma termelői ára

A Külkereskedelmi Hivatal közlése szerint a hagymakivitel ellenőrzésére alakult bizottság október 27-én tartott ülésén a jelenleg Németországba kiszállítható hagyma termelői árát október 28-tól kezdődően mázsánként 7,40 pengőben állapította meg. A lebonyolítással megbízott szerv vásárlásait a kiszállítható mennyiség erejéig a jelenlegi sorrendjében végzi. E szállítási lehetőség kimerülése után az Ellenőrző Bizottság a kialakult külföldi értékesítési helyzetnek megfelelően fogja a vörshagyma minimális termelői árát újból megállapítani. A fokhagyma termelői árában változás nincs.

Jó a termés

A földművelésügyi minisztérium új vétejelentése szerint az elmúlt három hét időjárása úgy a betakarítási, mint a szántási és vetési munkálatokra, valamint a tengeri és burgonya beérésére, törésére, illetve szedésére általában kedvező volt.

Az őszi rozs és őszi árpa vetését a legtöbb vidéken befejezték, a buza alá a talajelőkészítés és vetés folyamatosan van. A már elvetett őszi gabonaművek a kedvező időben jól, egyenletesen keltek és erőteljesen fejlődnek.

Az idei búzatermés úgy mennyiségre, mint minőségre nézve igen jó. Az eddigi becsléske végeredménye

26,000,839 méterháza búzatermés.

A rozs jó termést adott. A termés mennyisége

7,800,979 méterháza.

Összes idei rozstermésünk 73 százalékát kisbirtokon, 27 százalékát nagybirtokon termelték.

Az árpa termése úgy mennyiségre, mint minőségre jó.

Összes idei árpatermésünk 6 millió 671.582 méterháza.

Ennek 66 százaléka kisbirtokon, 34 százaléka nagybirtokon termelt.

A zab mennyiségre és minőségre szintén jó termést adott. Összes idei zabtermésünk (2,783,757 q) 59 százaléka kisbirtokon és 41 százaléka nagybirtokon termelt.

A tengeri törése és betakarítása a befejezéshez közeledik.

A terméshozam ez évben jónak mondható: 25,807.543 q.

A burgonya késői fajtáinak szedése még folyik. Általában jó termés várható.

Összes idei burgonyatermésünk (23,171.964 q)

75,4 százaléka kisbirtokon, 24,6 százaléka nagybirtokon termelt.

Jó termés várható cukorrépából is. 10,581.363 mázsányi cukorrépa-termésünk 12,31 százaléka kisbirtokon és 87,69 százaléka nagybirtokon termelt.

A takarmányrépa a kedvező időben igen jól fejlődött. Az őszi-repa (új vetés) jól és egyenletesen kelt.

A kertli veteményeket a legtöbb vidéken jó eredménnyel már betakarították. A takarmányok közül a lóhere harmadik, a lucerna negyedik s helyenként ötödik kaszálása is jó-közepes termést adott.

A magherék termése igen változó volt. Helyenkint jól, sok vidéken azonban csak gyenge-közepes termést adott. Az egyéb mesterséges takarmányok közül a zabos bílköny, muhar és csalamádé termését jó hozammal betakarították.

A rétek sarjútját a legtöbb vidéken már betakarították. Mennyiségre közepes, minőségre gyenge-közepes termést adott. A rétek a legtöbb vidéken jó legelőt adnak.

A gyümölcsfák közül a szilva, alma, körte és dió csak egyes vármegyékben adott jó és jó-közepes termést, a legtöbb vármegyében csak igen gyenge termés volt.

A szüretet a legtöbb helyen befejezték, csak egyes nagyobb gazdaságokban van még folyamatban. A később szüretelt must minősége kielégítő.

A termés mennyisége még nem állapítható meg, azonban a közepesnek alatta marad. Becslés szerint a termés kb. 2,800,000 hektoliterre tehető.

A legközelebbi vétejelentést november 19-én teszi közzé a minisztérium.

Csökkentsék a kényszervágások után a husfogyasztási adót

Az Országos Mezőgazdasági Kamara felhívta a kormány figyelmét arra, hogy a kényszervágott állatok után a fennálló rendelkezések értelmében ugyanannyi meg kell fizetni a 6,5 százalékos huszfogyasztási adót, mint a rendes uton levágásra kerülő állatoknál. Ez az eljárás súlyos terhet ró az állatok tulajdonosaira, mert a kényszervágás már magában is érzékeny károsodást jelent.

A tulajdonos csak kis részét

kapja meg az állat valódi értékének s nem méltányos, hogy a huszt ugyanolyan forgalmi adóval terheljék, mint ami két-három kézen keresztül jut el a fogyasztóhoz.

Mindezeket figyelembevéve, az Országos Mezőgazdasági Kamara indokoltnak látja, hogy a kényszervágott állatok után fizetendő huszfogyasztási adót eltöröljék, vagy legalább is lényegesen mérsékeljék.

Olcsóbb lesz a rézgalic

Annakidején megírta a Vasárnapi, hogy Laky Dező dr. műegyetemi ny. r. tanár, az árellenőrzés országos kormánybiztosa sikeresnek ígérkező tárgyalásokat folytat avégből, hogy a következő évben, 1939-ben a mezőgazdasági termelés és elsősorban a szőlőmivelés szempontjából oly nagy jelentőséggel bírő rézgalic ára csökkenjen.

Ezeknek a tárgyalásoknak a folytatásában és befejezésében az árkormánybiztosnak nagy segítségére volt a földművelésügyi miniszternek hozzájuttatott az a felkérés, hogy a rézgalic árának megállapítását az árkormánybiztos végezze el. A korábbi években tudniillik a rézgalic ár megállapítását mindenkor a földművelésügyi miniszter végezte.

Ismertes, hogy a rézgalic forgalmi ára két fontos áralakító tényezőtl függ: egyfelől a vörösréz áráról, másrészt azoknak a költségeknél, valamint haszontételeknél magasságától, amelyek összege adja a mindenkori rézgalic árat. A vörösrézbeszerzés tekintetében Magyarországon túlnyomórészt importra van utalva. Ennek következtében a vörösréz világpiacon ára szabja meg annak a rézgalic előállításához szükséges rézmennyiségnek az árat, amelyet az évről-évre történő termelés során a rézgalicgyártásnál fel kell használni. A költség és haszontételek összege a multban állandónak vétetett fel. A közelmultban a nyersanyagvilágpiac

con meglehetősen élénk hullámzás mutatkozott a vörösréz árában s noha ez a hullámzás nem volt akkora, mint a mult évben, mégis indokoltnak látszott a jövő évi rézgalic árra vonatkozó tárgyalásokat oly időpontban lezárni, amikor esetleg a rézgalic árat nem kell egy kényszerűen magas beszerzendő vagy fedezendő vörösréz-ár alapján megállapítani.

Ezeknek a szempontoknak mértegelésével kell tudomásul venni az árkormánybiztosnak azt az érdekeltegyári vállalatokkal történt megállapodást, amely szerint az összes tényezőknél nagyon mélyreható vizsgálata után

az árkormánybiztos és a gyárak között az a megállapodás létesült, hogy a következő évben forgalomba hozandó 1200 vagon rézgalicot az idei évben érvényes métermázsánkénti 56.80 pengős árral szemben a jövő esztendőben a gazdaközönség 51.50 pengőért fogja megvásárolhatni.

Ez a gyári ár az idei árnál kevés híján 10%-kal olcsóbb s mivel gondoskodás történt arról, hogy a rézgalic előállításába bekapcsolódó kereskedők hasznos része se legyen nagyobb a jövő évben, mint az idei évben, ezt a lecsökkentett árelőnyt gazdaközönségünk teljes egészében élvezni fogja.

Rádiós gazdasági előadások novemberben

6-án, vasárnap, 15 órakor: *Laoskó* Aladár: *A kender háziipari természetese.*

10-én, csütörtökön, 17 órakor: *Dr. Seibert János: A mezőgazdasági munkabérvédelem.*

13-án, vasárnap, 15 órakor: a) *Dr. Gábor Dénes: Hussertések házaldása;* b) *Horváth István: Szarvasmarhák házaldása.*

17-én, csütörtökön, 17 órakor: *Dr. Weitzer Béla: Közös munka a növényvédelem terén.*

20-án, vasárnap, 15 órakor: a) *Banko Antal: Kisgazdak lanyainak képzése;* b) *Dr. Hatás Ágoston: A gazdakamardk.*

24-én, csütörtökön, 17 órakor: *vitéz Ottó Ernő: Népies baromftenyésztésünk megszervezése.*

27-én, vasárnap, 15 órakor: *Időszéri gazdasági tanácsadó.*

Vetőmagsegélyek visszafizetése

Azokon a vidékeken, ahol a termés az elemi csapások megsemmisítették, a földművelésügyi kormányvetőmagsegéllyel igyekezett lehetővé tenni, hogy azok a gazdák, akik másképen vetőmaghoz jutni nem lettek volna képesek, földjeiket bevethessék s ilyenformán az elemi csapás súlyos következményeit el lehessen hártani. Az így természetbeni vetőmaggal segélyezett gazdák a természetesen kapott vetőmagot a következő év terméséből fizethették vissza.

Előfordult azonban, hogy a kárt szenvedett vidéket a következő évben is elemi csapások érték s így a gazdák a kölcsönt visszafizetni nem tudták. Ilyen esetekben a földművelésügyi kormány a kárt szenvedettekkel szemben megértést mutatott és a természetbeni kölcsön visszafizetésére halasztást engedélyezett.

Az indokolt méltányosság érvényesülését azonban számos esetben megnehezítette, hogy az elemi csapás elcsenvedését a károsult gazdáknek a földadót elengedés igazolásával kellett bizonyítani, ami sok nehézséget okozott. Az Országos Mezőgazdasági Kamara a kérileti mezőgazdasági kamákkal egyetértően most azal a kérelmet fordult a földművelésügyi miniszterhez, hogy

amennyiben törlesztési halasztás tekintetben állást kell foglalnia, elhatározását ne tegye függővé a földadót elengedésének igazolásától,

mert az adóelengedés merev szabályait folytán igen gyakori, hogy adóelengedést a gazda nem kap, noha az elszendevett kár folytán a kölcsön visszafizetésére valóban képtelen.

A száj- és körömfájással sújtott vidékeken függesszék fel az adó-végrehajtást

Az Alsódunántúli Mezőgazdasági Kamara a pénzügyminiszterhez intézett felterjesztésében kérte, hogy mindazon vidékeken, ahol a száj- és körömfájás az állatok közt nagymérvű megbetegedést, sőt elhullást okozott s ennek következtében az értékesítés teljesen megbémült,

az adók végrehajtását a betegség megszűntéig, illetve az értékesítési lehetőség helyreállításáig függesszék fel

s mindazon gazdák részére, akik adójukat a forgalmat korlátozó zárlat feloldása után fizetik be, a 2 százalékos kamattérítést még az esetre is biztosítsa, ha az adórendezés november 15-e után következett is be.

Arany-ezüst beváltás
A legmagasabb napi áron:
Szigeti Nándor és Fia
ékszerésznél,
Budapest, IV. Keoskeméti-utca 9

KIS VASÁRNAP

Arva Balog Eszter

Szélverte, kolompharangos pusztán, amerre a nap aranybimbója hasadozik fel, élt egyszer egy juhász. A juhásznak, Isten bus elvágásából, meghalt a felesége. Egyetlen kislánya maradt csupán: Eszterke. A juhász csakhamar új asszonyt vitt a házhoz, hogy legyen ki gondját viselje mindkettőjüknek. Az új asszonynak is volt egy lánya. Kényeskedő, urazó, lusta. Mindig akkor kelt fel, mikor hasára sütött a nap. S egész áldott nap csak ténfergett tétlenül előrehátra, szomszédról-szomszédra. A juhász, aki egy héten csak egyszer járt haza a pusztáról, nem tudta a dolgot. A mostoha anyyi szépet mesélt saját lányáról és annyival rosszabbat Eszteréről. Pedig dolgozott az ártatlan szakadásig. Szótt-font, libát legeltetett, még mikor minék volt az ideje. A lusta lány szép ruhában járt, cifra uri viganóban, Eszterke ringy-rony katonában. Mégis az egész falu legénye Eszterke csudájára járt. Megsokalta egyszer a mostoha és gyönyörűsége lánya. Elhatározták, hogy Esztert elteszik szem elől. Egy éjjel, mikor aludt, zsákba lökték, lekötözték a zsák száját és usgýé, beledobták a Körösbe.

Mikor a gazda hazajött, azt mondták neki, hogy a lánya elcsavartogt valamerre. Hírét sem hallják. A juhász igen megszorodott. Sajnálta Esztert, még ha rossznak hitte is. Mégis csak édes lánya volt. De hát ha elment, ha itt tudta hagyni a szülői házat, hát vessen magára.

Eszterkével meg ment a zsák lefelé. Le a víz legmélyére. Csak egyetlen jászó szakadt ki belőle.

— Tessék, mit akarsz? — kérdezte valaki. — Miért hívtál?

— Én nem hívtam senkit, — sirta Eszterke.

— De igen, — hangzott a válasz. — Az én nevem *fej*. Szólitottál, ime itt vagyok.

— Ó, ha így van, oldozd fel a zsákot. Vegyél ki belőle.

Mikor Eszterke kibúj a zsákból, egy hét sing szakállas öreg embert látott maga előtt. Akurát olyat, amilyenről hallott mesélni tavaly a fonóban.

Eszterke elmondta, hogy került ide. A Csoma sajnálkozott, majd így szólt:

— Ne félj. Ne sirj. A jónak és rossznak egyként megvan a jutalma. Előbb-utóbb. Most itt maradsz nálam. Szolgálatomba fogadlak. Aztán a többi majd meglátjuk.

Ugy is lett. Eszterke ott maradt a Csománál. A Csoma aranyos volt. A víz alatt volt csodálatos palotája. Aranyból volt annak minden porciája. Eszterke kora hajnaltól vakulásig, sokszor azon túl is, mécsvilágnál mosta a Csomával az aranyat. Hét nap múlva így szólt a Csoma:

— Hallod-e kislányom! Nálam hét nap egy esztendő. Szépen kiszolgáltad. Mi a kívánságod? —

— Vagy vissza apámhoz, — kérlete Eszterke a Csomát.

— Az nem bér, — mondta a Csoma. — Hanem adok neked egy tulipános ládát. Menyasszonyi láda. Tele van aranyppal. El a bérred.

És mikor felpiroslott a hajnal szeme, feljöttek a víz színére és ki a partra.

— Úlj a láda tetejére, — parancsolta a Csoma — és ott leszel, ahol gondold. Ugy történt. Háromig sem számolhatott volna, már otthon is volt.

Mikor a mostoha meglátta Esztert, igen-igen elesdálkozott. Hát amikor

meztudta, mit szolgált. Tüstént hivatta lusta lányát. Hallod-e édes lányom, az a kis nyomorúság mit szolgált. Egy láda aranyport. Vegyük el tőle.

Nosza hamar nyitnák a ládát. Igen ám, de nem volt hozzá kulcs. A Csoma igencsak elfelejtette odaadni. Baltát kaptak hát, fejszét, ütőtök, verték a ládát, de hiába. A szelén szítált egy kis gyűszűnyi aranyport, de több semmi. Eszbe kap a mostoha.

— Hallod-e édes lányom, belekötlek téged is a zsákba és beledoblak a Körösbe. Hozzál te is egy ládát, de inkább hármat. De kulcsot ne felejtésd, ne úgy, mint ez a kis semmiházi, oktalán.

Ugy is lett. Estére kelve kimentek a vízpartra. A lusta lány belebujt a zsákba. A mostoha bekötözte és belé lödítötte a vízbe. Mikor látta, hogy elmerült, mint aki jól végezte a dolgot, sietett haza. Otthon megfenyegette Eszterkét, hogy az apjának egy kurta szót se merjen szólni semmiről, mert kiveszi a szemét.

Apja megdorgálta ugyan Esztert, de azért mégis örült lánya hazajöttén.

— Ne kószálj te Eszter semerre. Lányoknál itthon a helye. Hátha elvisz egyszer a Sárkány...

Eszter sirt, de nem merté megmondani az igazat.

Hét nap múltán kora reggel szalad a mostoha ki a Köröspartra. Várja, hogy felbukkana a zsák. De bizony hiába várta. A lusta lány belefutott a vízbe. Nem lelte helyét

egész nap. Kiszaladt, meg vissza, de hiába. Hát még mikor kidobolták, hogy egy aranykulcsos vitéz érkezett a faluba. Az aranykulcsos vitéz menyasszonyt keres. Azt nevezi mátkájának, a kinek a menyasszonyi ládáját aranykulcsával ki tudja nyitni. Sorról-sorra, házról-házra járt a vitéz. A mostoha be sem akarta engedni udvarukba:

— Nincs itt lány. Gyász van itt. Belefutott a vízbe az én szerelmes lányom.

De éppen akkor érkezett meg a juhász. Hallja a perpatvart és közbe szól:

— Ugyan anyjuk, hagyjad. Hátha az Eszter lányomat éri a szerencse. És bizony úgy is lett. Illetk a kulcs a zárba. Nosza volt öröm, meg öröm. Bezeg nem a mostohának. Eszterke most már el merete mondani a történeteket. Megharagudott a juhász az asszonyra. De meg ám a vitéz. Azonnyomban kétfelé vágta kardjával. Megérdemelte. Eszterke s az aranykulcsos vitéz, meg a juhász gazdag és föltötte boldog emberek lettek és máig is élnek, ha meg nem haltak. Legyenek máma a ti vendégeitek.

SZÁMADÓ ERNŐ

Fejtörő:

PONTREJTVÉNY

l . e . a . a . y . r . a . o . a

„Lefelejtés: „Ejlen a magyar kalotna”.

A FALUSI OTTHON

Káposzta savanyítása

Az egész esztendőre szükséges káposztamennyiség kiszámításánál tekintetbe kell venni, hogy a káposzta savanyítása meglehetősen nagy anyagvesztéssel jár és így kb. még egyszer annyit savanyítsunk be, mint amennyit a háztartásban el szoktunk fogyasztani.

Savanyítás céljára fehérszínű, jól beérett, tömöttejű káposztákat válasszunk ki, melyeket halomba rakva, meleg helyen néhány napig utóérleltetünk. A szükséges fakadakat használatbavétel előtt szódás, forró vízzel alaposan kisuroljuk és forró vízzel többször kiöblítjük. Ugyanígy megtisztítjuk a kád fedőlapját és a bunkót, vagy csavart is.

A káposzta legfelső fedőlapjait eltávolítva, egyenletes csikokra gyaluljuk a fejeket s a torzsákat is közéztesszük, finoman felszeletelve. Minden kiló káposztára lemérünk 3—4 deka konyhasót és előkészítünk babérlevelet, borsot, kaporot, tormát ízlés szerint. A gyalult káposztát beletesszük a kádba, rétegenként meghintjük sóval és fűszerrel, s amikor a kád megtelt, bunkóval, facsavarral erősen összesajtoljuk. A legfelső rétegre valamivel több sóval tesszük, aztán néhány ép káposztalevet s egy kifőzött, tiszta ruhát, úgy fejtjük le a kádat. A savanyítás folyamán időnként szorosabba húzzuk a csavart, hogy a káposzta minél tömörebben legyen összeállva s minél kevesebb levegő maradjon benne.

Az erjedés folyamán keletkező felhabzott levét el kell távolítani, a fedőt sós vízzel lemosni s a lement le helyébe kevés forralt, lehűtött sós vizet kell önteni.

Ha a kisajtott le már elég savanyú, akkor a kész savanyított káposztát olyan helyre visszük, ahol 5 Celsius foknál nincs nagyobb meleg.

A háziasszonynak ügyelnie kell arra, hogy használat közben a savanyított káposztát tartalmazó kádat soha ne hagyja fedetlenül. A tetején levő takaróruhát újabb tiszta, kifőzött ruhával kell időnként kicserélni s a fedőlapot a kádra minden egyes alkalommal azonnal visszahelyezni, préselt összesajtolni. Természetesen, ha a kádban tavasz felé romló réteget fedezünk fel, azonnal el kell onnan távolítani, mert az egész kád tartalmának épségét veszélyezteti.

Kánya Terézia

Arany szabályok

A mai betegségek oka, a tegnapi elkövetett mértéktelenség.

*

Mig egy embert visz sirba az éhalál, addig ezret az öl meg, hogy sokat eszik.

*

Magyar konyha

Gesztenyeleves. Egy kiló gesztenyét megsütünk, héjától megtisztítjuk és mozsárban finomra törjük; ezután a gesztenyét három liter tiszta levelesben hagyjuk felfőlni és leszűrjük a levestestből, melyben előbb 2 tojássárgáját néhány kanál tejföllel jól elkavartunk.

Sárgarépa töltve. A megtisztított sárgarépát kifuruk és huskeverékkel megtöltjük. Lábasba feltesszük egy kanál zsírt, adunk bele egy kanál cukrot, hagyjuk megpirulni, majd egy kanál lisztet, aztán feleresztjük levestel, beletesszük a töltött répát és hagyjuk lassan felforrni.

Káposztasaláta. Szép, keményfejú káposztát vónyára felszélünk és megsovva, állani hagyjuk. Lábasba zsírt, vörshagymát tesszük, hozzátesszük a felszelt káposztát, melynek levét előbb kicavartuk és párolni hagyjuk. Ecetet adunk hozzá, hagyjuk elforrni, megborsozzuk kicsit és tálaláskor a tetejére tepertőt tesszük.

Gazdatudnivalók

TERMELJÜNK GYÜMÖLCSÖT

Ha valaki azt hiszi, hogy nincs alkalmja, piacra vinni gyümölcs-termést és így azt pénzé nem teheti, még annak is szent kötelessége — család-jára való tekintettel — a gyümölcs-termelést felkarolni. A családnak a gyümölcsben adhatunk legelőcsöbbsen cukrot s egyéb, a gyermek fejlődéséhez szükséges anyagokat, így a sokat emlegetett vitaminokat. Miért kell a magyar gyermekeknek a falvakon és tanyaikon mindössze egy-két csenevész eperfa termésén kacsokkal és libákkal megosztozkodni, mikor mindezzel bőven elláthatnák őket az a föld, mely a tanyák, házak körül parlagon taposódik. Miért nincs minden tanya körül 40—50 gyümölcsfa ültetve? Talán sikerre vezetne mindentűt az az eljárás, amelyet egy igen derék hevesi tanító folytatott néhány évtizeddel ezelőtt, aki mindennap bevitt tanítványai elé a tanterembe egy kis tányér gyümölcsöt s ott előttük fogyasztotta el s miközben eszegetett, a gyermekeknek majd kiugrott a szemük a vágyakozástól. Magyarozt nekik közben a gyümölcs-termesztésről, az ojtásokról, stb. A gyerekek valószággal kirámkodtak otthon — a gyümölcsfültést. Ma ez a község legszebben gyümölcsösített faluja Hevesmegyének. Ha az öregek nem lehet, a gyermekek kell megnyerni a gyümölcs-termelés ügyének. Ha az öregeknél kijár egy kis kadarka, egy-egy kupica szilvapálinka, akkor a gyerekeknek is jusszon jó kiadós porció gyümölcs a reggeli kenyér mellé!

A VEMHES KANCA ÁPOLÁSA

A vemhes kancaát a vemhesség első felidejében (a fogamzástól számított 6 hónapig) nyugodtan használhatjuk bármilyen gazdasági munkára, de a vemhesség második felidejében fokozottan kíméljük őt. Minél előrehaladottabb a kanca vemhessége, annál könnyebb munkára, inkább lassabb és kevésbé gyors munkára használjuk a kancát, de bizonyos mozgásról mindig kell gondoskodni. Ügyeljünk az itatásnál! Felhevült állapotban, izadatan, sose itassuk a vemhes kancát és az ivóvizet is csak mérsékelt mennyiségben, de napjában többször adjuk. Ne legyen az ivóvíz túlhideg, hanem inkább állott.

Ne feledkezzünk meg arról, hogy a kanca a reát rótt munka teljesítésén kívül magzatot is nevel méhében. Természetes tehát, hogy a hasonló munkát végző istállóársainak adagjain kívül neki még pótdag is jár. Ez a kiegészítő takarmány álljon 1—3 kg portemes, esőtől nem áztatott, levélvű lucernaszenából vagy löheréből, továbbá 1—2 kg egészséges zabból. A vemhesség utolsó hónapjában indokolt olyan takarmányok adagolása is, melyek a béltartalomra lágyítólag hatnak (répa, korma), hogy a székrekedés elkerültessek.

Gondoskodjunk arról, hogy a kanca hasát bántalom ne érje: ember vagy állat meg ne rugja, ne ütközzék az ajtófélfába és ne csusszon el a sikos uton.

Ellés előtt két héttel vegyük le a patkókat és körmozgassuk meg rendszeresen a hordozószelek körülreszelésével a patát. A kanca előhelyét készítsük elő! Az állás talaját cseréljük ki egy ásonyom melyen, frissen ássott és jól ledöngölt agyaggal, utána almozuk meg törek, polyva-, por- és penészfement buzaszalmával vagy rozsszalmával.

Minden gazda használjon korszerű csávázószeri!

Ilyen az **ABAVIT**

higanyos por- és nedvescsávázó szer

Kartellon kívül, mérsékelt áron szállítja

Magyar Mezőgazdák Szövetkezete

Bpest, V., Alkotmány-u. 26. Tel.: 111-236, 127-336.

Kirendeltségei: Debrecen, Győr, Lepsény, Szolnok, Szombathely, Nyiregyháza.

November

6 VASÁRNAP

Lénárd

7 HÉTFO

Engelbert, Rezső

8 KEDD

Gottfried

9 SZERDA

Tivadar

10 CSÜTÖRTÖK

Avell. Andr., Luther

11 PÉNTEK

Márton

12 SZOMBAT

Márton, Jónás

A nappal tartama nov. 12-én: 9 óra 30 perc, a hét folyamán 19 perccel fogy.
A hold fényváltozása: Holdtölte nov. 7-én.

Teljes holdfogyatkozás, — mely derült időben nálunk megfigyelhető lesz. — november 7-én.

Husz éve ...

Emlékezzünk magyarok!

Emlékezzünk és okolkunk a saját példánknak.

1918 október 31... Az őszirózsás forradalom. A vörös rongy a nemzeti lobogó helyett. A letépett, vagy elrejtett vitézségi érme. Az eltávolított rangjelzések. A „Nem akarok katonát látni!” A vörös bizalmi. A gerstli, a tők közlekedése. A magyar fájdalom elfojtása. Kuszik előre, a cseh, sompolyog az oláh, magyar földet tapos a szerb boszork...

Elvesztett a saját bűnünk!

1938. október 31. Az igazság közeledtére lázbagoly arcok. Lobog a magyar zászló a csonka határon, s már azon túl is. S alattuk és körülöttük fegyverben álló véréink, a magyar honvédek az örök magyar dicsőség és hősiesség hordozói. Egy a magyar lelkeben, a szívében, és akaratában s elszakított testvérei visszakívánásában. Jaj volna annak, aki, most mást akar. S a cseh már oldalog vissza. Nem bírja a magyar honvéd tekintetét...

FELTÁMADUNK!

„Egy vezért ismerünk, a sorsküldötte magyart: a Kormányzót!” Október 30-án országos közgyűlést tartott a MOVE. A kormányt Zsindely Ferenc államtitkár képviselte. Németh László pápai kamarás a hazáért mondott imával nyitotta meg a közgyűlést, majd Pelitzsch Berthold báró társelnök emlékezett meg a MOVE halottairól. Bánkuti László dr. orsz. főtisztár bemutatás jelentését, azután tiszteletbeli taggá választották a volt elnököket, vitéz Marton Bélát és egyhangú felkiáltással elnökké választották Szedes János országgyűlési képviselőt. Az új elnök kijelentette, hogy egyetlen vezért ismer: a sorsküldötte magyart, a legfőbb hadurat, az ország kormányzóját! Azt mondta, hogy a kormányt folytatott tárgyalások alapján remélni lehet, hogy a MOVE a jövőben erőteljesebb támogatást fog kapni a hivatalos tényezők részéről. Egyébként a MOVE-t a napi és párt-politikától távol akarja tartani. A közgyűlés táviratban köszöntötte a kormányzót, a miniszterelnököt és a honvédelmi minisztert, miközben a jelenlévők percekig lelkesen éljeneztek a kormányzót. A magyar Híszkeggyel fejezték be a közgyűlést.

Mussolini Bruno esküvője. Bruno Mussolini repülőkapitány, a Duce második fia, október 29-én tartotta esküvőjét a Via Nomentana levő Szent József templomban Gina Ruberti kisasszonnyal. A fehérruhás menyasszonyt a Duce vezette az oltárhoz. Tanuk voltak Bruno Mussolini részéről Bisco és Castellani óceánrepülő-vezérek. Gina Ruberti részéről Alfieri közoktatásiügyi és Bottai nemzetnevelésügyi miniszter. A templomot zsúfolásig megtöltötték a meghívott előkelőségek. Az esküvői szertartás végeztével a fiatal pár a repülőszízek kettős sorfalának kard-íve alatt haladt ki a templomból. Távobabb a Duce muskétái tartották ivben töreiket az elvonuló új házaspár felett. A Duce családi öröme a hálás magyar nemzet is szívből osztzik.

Három fontos rendeletet közölt a Budapesti Közlöny. Mind a három a visszacsatolt területek rendezésével kapcsolatos. Az első arról intézkedik, hogy a visszacsatolt területeken megkezdik a magyar bíráskodást. Kivétel csak a polgári bíráskodás terén lesz, amennyiben további rendelkezés a jelenleg hatályban lévő jogszabályokat foglalkoztatja. Az ítéleteket a Magyar Szent Korona nevében kell hozni. A második rendelet szerint a visszacsatolt területeken sem lehet felmondani a fegyvergyakorlatra bevontul alkalmazottaknak. A harmadik rendelet arról intézkedik, hogy a fegyvergyakorlaton lévő gadszatszék járandóságait is ki kell szolgáltatni.

Hatvanmillió pengő értékű új váltópénzt vernek. A kormányrendelet értelmében az ezüstből verhető pénzmennyiséget 40, a nem nemes ércből verhető pénzmennyiséget 20 millió pengővel emelik. Így 60 millió új váltópénz kerül forgalomba.

Óriási tüzkatasztrófa Marscellében. A szörnyű tüzkatasztrófa, amely Marscellé város kikötőjében pusztított s amelynek öven halottja s jóval több sebesülte van, az egész világ sajtóit napokon át foglalkoztatta. A borzalmas embervesztésen felül az anyagi kár megközelíti a 100 millió frankot. A vizsgálat, amelyet az egész felzúgott francia közvélemény követelt, megállapította, hogy a nagyarányú katasztrófát a lábrakapot példátlan fejlettségű és a tűzoltók hiányos felszerelése okozta. A francia belügyminiszter a kormányelnökkel egyetértésben 100.000 frankot bocsátott a megerősítések rendelkezésére, hogy a tüzkatasztrófa alkalmával áldozatul esettek családtagjai közt ossza szét.

Cegléd város —

kistéstuért vállal...

„A „Ceglédi Kisgazda” című politikai hetilap igen kedves és megható ötletet vetett fel. A Felvidék visszacsatolásával kapcsolatban azt indítványozza, hogy Cegléd fogadjon egy szinmagyar községet a Felvidékről a maga külön barátságába. „Ez a község legyen a mi felvidéki kistéstuérünk — írja a lap. — Szerettedománnyaink elsősorban neki szólnak. Tanuló ifjúságát helyezük el a ceglédi iskolákban, diákközhelyekben. Kisgazda fiataljait hívjuk meg család körökbe, hadi feljuttatjuk el a cseh rabságot. Nyaralóközönségünket irányítsuk oda, cserkéseink és leventéink is táborozzanak ott.” A lap még azt is megírja, hogy a legközelebbi városi közgyűlés elé indítványt terjesztenek e tárgyban. Ahogy mi Kossuth városának lelkületét ismerjük, erős a hitünk, hogy a magyaros szívből fakadt nemes ötlet meg is valósul, mert nagyra értékeljük a ceglédiek mellett. Nagyra méltó, hogy például szolgálhat minden magyar város és nagyközönség számára.

Huszezer olasz földmives elindult Libiába. Lapunk más helyen megemlékeztünk már arról, hogy a fasiszmu jubiláris évfordulója alkalmából huszezer olasz telepes indult el Libiába. Október 29-én a genoui kikötőből egymásután indult el az a nyolc gőzös, amely 14.000 olasz földmivest viz telepesnek. Nápolyban, illetve Szirakuzában további 6000 paraszt csatlakozott másnap hozzájuk, akiket két hajó vitt Libiába. Szombaton délelőtt az egyik indulásra készen álló hajón egy telepes asszony egészséges fiúgyermeknek adott életet, akinek a hatóságok ezer lírát tartalmazó takarékpérselyt adtak át. Az asszonynak ez a tízedik gyermeke.

Lefülett agyafurt csempészek. Egy román vámhivataltok észrevette, hogy az egyik utas a lengyel-román határállomáson az étközkecsiba ment s annak falán babrált valamit. Jelentésére a rendőrség gondosan átkutatta az étközkecsit s a falában ügyesen beépített, elrejtett szekrényeket talált. Óriási mennyiségű arany, román és külföldi papírpénz, valamint több vég selyem volt elrejtve bennük. Megállapították, hogy a csempészbanda, amely öt csernoviczi zsidó kereskedő vezetés alatt állott, a rejtett szekrények segítségével hosszabb idő óta rendszeres csempészt folytatott s a román államnak többmillió leire rugó kárt okozott.

Kettős rendőrgyilkosság

November elsején a késő esti órákban halálosvélű lövöldözés volt Budapesten a Páva-utca 30. szám alatt, ahol Hetrich Antal 39 éves fűtő a ház udvarán lövöldözni kezdett. Az egyik golyó a feleségét érte, aki azonnal összerogyott.

A lövöldözés zajára a helyszínrre sietett Rózsi H. Mihály 28 éves és Horváth VI. Pál 29 éves rendőr, akiket az öngyilkos ember halotasan megsebesített. Mindketten életlenül kerültek el.

A kivonult mentők a fűtő feleségét életveszélyes állapotban szállították a Felbék-kereszt-kórházba. Hetrich Antal kezében magára fordította fegyverét és szintén holtan rogyott össze.

Percek alatt megkezdett a rendőri bizottság és megindult a három halálos áldozatot követelt lövöldözés okának felderítése.

Mennyibe került Amerika felfedezése? Nem sok idővel ezelőtt a spanyol kormány ósriégi iratokat fedezett fel, amelyek pontosan részletezik Kolumbusz Kristóf felfedező utazásának költségeit. A hiteles iratok szerint Amerika felfedezése 50.000 maravedibe, azaz 12.450 pengőjébe került Spanyolországban. Kolumbusz Kristóf mint hadvezér havi 60 pengő fizetést kapott. A másik két hajó kapitánya 42 pengő 60 fillért. A százhuszfőnyi legénység fejenként havi 3 pengő 75 fillért. Ezt az akkori idők szerint óriási összegget nemzeti kölcsönből fedezték. De ki is fizette magát, a leggazdagabb világrész urai lettek.

Felvére ítélték a végrehajtó baltás támadóját. S. Papp András szolnoki zádkodó tanfőny adóhataléka behajtása végett június 2-án megjelent Harattai József végrehajtó és a becsüs. A földmives előre készült a végrehajtó „fogadására” és egy baltát helyezett el a ház ajtajánál. Amikor a hivatalos emberek megjelentek a portán, felkapta a baltát, utjukba állt és mérgesen így kiáltott: „de a kutya mindenit, itt ugyan nem lesz árverés”. A végrehajtó eltávozott, de persze feljelentést tettek S. Papp ellen. A szolnoki törvényszék most vonta felelősségre S. Papp Andrást, aki beismerte tettét. A bíróság hatóság közege elleni erőszak bűntette címén fél évi börtönre ítélte a büntetett elöltétül gazdálkodót.

Lezuhant román repülőgépek. A román főváros határában fekvő otopeni polgári repülőtéren október 29-én délelőtt súlyos szerencsétlenség történt. Két gyakorlatozó iskolagép összeütközött egymással s az egyik gép szárnyát törte és lezuhant. A pilóta szörnyethalt. Egy héten belül ez már a nyolcadik repülőszerencsétlenség volt Romániában. A nyolc szerencsétlenségnek összesen tizenegy halottja volt.

Nagyatádi Szabó István

Október 31-én volt Nagyatádi Szabó István halálának tizennegyedik évfordulója, amely alkalomból nagysebású ünnepséget rendeztek az elhunyt kiscsardavezér szobránál, a földmívelésügyi minisztérium előtt. Ott voltak a család tagjai és a NEP kiküldöttei, de ott voltak lélekben a magyar falvak milliói is, akik soha nem szűnő halálával s az idők távlatában át mindinkább fokozódó szeretettel emlékeznek Nagyatádi Szabó István hatalmas működésére, amely a magyar falvak boldogulását elindította és megszilárdította. Emlékezőbeszédet a megszállás Dienes képviselő mondott. Azt hangoztatta, hogy Nagyatádi a nemzet egységét szolgálta minden gondolatában. A kiscsardatársadalom ezt az örökséget ápolja ma is, s vele találja szemben magát, aki azt megbontani törekednek. A nagyhatású beszéd után a kiscsardavezér szobrát megkoszorúzták.

Lelőtte a bírót, azután öngyilkos lett. A Laibach közelében lévő szlovéniai Cokolcu városka járásbíróóságú véres események játszódtak le. Rozsanc Antal járásbíróisági tisztviselőt különféle szabálytalanságok miatt fegyelmi eljárás alá vonták. Stabea Ferenc járásbíró, a járásbírósg vezetője tegnap maga elé idézte Rozsancot, hogy a fegyelmi eljárás ügyében kihallgassa. Rozsanc a bírót elől érve, revolvert rántott elő és rálőtt a járásbíróra, majd pedig önmagára. A golyó Rozsanc szívért járta át és azonnal halálát okozta, a járásbíró rendkívül súlyos sebesülést szenvedett.

Elítéltek egy pénzhamisító bandát. A pécsi törvényszék október 28-án vonta felelősségre Varga Gyula mérszázosgedet, Imeg János lakatos, Gyurók Mihály soffort és Schubert György kereskedőgedet, akik ellen az ügyészség család bűntette miatt emelt vádat, mert hamis egy-pengősekkel árszították el a környéket. A vádlottak a tárgyaláson nem is tagadták bűnöségüket és kijelentették, hogy a pénz elmulatták. A törvényszék Varga Gyulát két és fél évi fegyházra, Gyurók Mihályt és Imeg Jánost fejenként hété hónapi börtönre, Schubert Györgyöt pedig hat hónapi börtönre ítélte.

A Marcia su Roma 16. évfordulója

A fasiszta Olaszország október 27-én ünnepelte alapításának tizennegyedik évfordulóját. Ezen a napon vonultak fel Mussolini vezetésével a fasiszta szervezetek Rómába a hatalmas átvételére.

A Marcia su Roma-t egész Olaszországban, de különösen az örök városban határtalan lelkesedéssel ülték meg. Az ünnepség a fasiszta szellemnek megfelelően neances megemlékezés volt a forradalomról s az eszme kivívásának halottairól, hanem fontos közmunkák megindulását is jelentette. Másnap reggel Genovából és Nápolyból huszezer telepes indult Lybiába.

Az évforduló napján a fasiszta forradalom halottaiért gyászmisét tartottak a fasiszta párt országos vezetőségének tagjai és az ország főmértóságainak részvételével.

Róma minden házát fellobogózták, az üzletek és hivatalok zárva maradtak. Délelőtt a fasiszta párt jelvényeit átvitték a központi székházból a miniszterelnökségi palota erkélyére, ahonnan Mussolini tartott beszédet százezernyi tömegnek.

— Bajtársak! A politikai látóhatáron a derülés erősödik, egyre határozottabb és biztosabb lesz. Mi, fasiszták, azonban tovább menetelünk ugyanazán a törhetetlen akarattal, mint 1922-ben.

A Duce szavait leirhatatlan lelkesedéssel fogadta, a hatalmas és erős Olaszország népének boldog údrivalgása.

Rövid
történet

BREKEKE URFI

Irt: a Nyáry Andor

Aki ennek a történetnek a címét olvassa, azt hiszem, hogy magyarázás nélkül is kitalálja, miről szól.

Brekeke urfi!

Mi is lehetne más, mint egy zöld-domhányos, narvot ugró, pompás kis kecskébeka.

Hát igen. Brekeke urfi béka volt. Egyik horgászásom alkalmával ismerkedtem meg vele.

A csónakban hárman voltunk: én, halásztársam, a szomszédék kis fia, a Gyula és a mindig velem tartó jó pajtásom, Fickó, a kutya. Kivetettük a horgokat és vártuk a jöszerecsét. Gyula a hátam mögött ült, Fickó előttem aludt.

Már jó ideje ültünk, amikor Gyula megszólalt a hátam mögött:

— Tessék csak odanézni!

A mutatott irányba néztem. Elnevettem magam. Mellettem, a vízből kinyúló fűzfakor egyik ágán, egy jól megtermett zöldkábátos béka ült és sárگا, kerek szemével rámeredett.

— Szervesz, béka koma! — mondtam neki. Mire ő azzal felelt, hogy: Brekeke!

— Hátha breke, — mondtam neki, — gyere közelebb!

A béka, ugylátszik, megértette a szavamat, mert hivatásomra a fűzfa ágán szépen, lassan, óvatosan megindult és mindig közelebb csuszott a ladikhoz. Közben meg-megállt és laposakat pislantott felém.

Biztattam:

— Gyere, gyere, pajtás!

Brekeke jött, jött. Végül, nehezen közel ért a csónak orrához. Ott megállt és megint rámnézett. Megint intettem neki, hogy ne féljen, mire öklеме ismét pislantott egyet, aztán egy jól kiszámitott ugrással a ladik orrára ugrott.

— Aggy Isten! — köszöntöttem örömmel.

— Brekeke! — köszönt vissza a béka és barátságja jeléül egymásután kettőt is pislantott. Béka szokás szerint ez bizonyosan a rokonszenv jele.

Egész délután ott ült velem szemben, s attól a naptól kezdve, amint kikötöttünk, azonnal megjelent a ladik orrán. Az ötödik, hatodik napon azonban ez már nem volt neki elég, hanem gondolt egyet, megmozdult és se szó, se beszéd, a térdemre ugrott és most onnét nézett rám.

Nagyon tetszett a viselkedése. Láttam rajta, hogy akar valamit. Ezt arról gondoltam, mert állandóan leste minden mozdulatomat. A feltéveszemben nem csalódtam. Hamarosan megértettem, hogy mit akar. Enni akart.

Ezt meg arról tudtam, hogy valahányszor a csalétkes dobozhoz nyultam, mindig megmozdult és ilyenkor már nemcsak pislogott, hanem a tokáját is mozdította.

Próbaképpen kivettem egy darabot a dobozból és feléje tartottam.

Brekeke urfi elkapta és úgy le nyelte, hogy csak egy kortyant a torkán.

Aznap ő ette meg az összes csalétkemet. De jól is lakott.

Akkor ugrott ki a ladikból, amikor este hazamentünk. De másnap már megint ott volt. Megint megette a csalétkemet. Később már nemcsak a csalétket ettem, hanem hoztam neki levelet, téstát, hust szalonadarábot, sőt egyszer még tejberizst is vittem neki. Megevett mindent és rövid idő alatt úgy meghízott, hogy csak úgy gurult.

Nagy szeretetét azonban csak ezután mutatta meg.

Egyik nap szél kerekedett, felhők jöttek és az eső megeredett. Egy héti esett. Halászni persze nem lehetett.

A nyolcadik napon ismét kiderült, beültünk a ladikba és kiváncsiak voltunk, hogy Brekeke urfi vajjon megvan-e még, vár-e bennünket és emlékszik-e még ránk.

Brekeke urfi megvolt, emlékezett ránk és nemcsak várt bennünket, hanem közeledésünkre felénk uszott és

hangosan üdvözölt bennünket. A hangjából kiértett az öröm és nagy tempókkal uszott felénk.

De meg is etettük, még ribizliszószt is vittünk neki. Ezt azonban furcsának tartotta. Jó párszor megnyalagatta, amíg végre magyarosan hozzálátott és az egészet bekebelezte.

Mikor aztán sötétedni kezdett és bucsút véve tőle, hazafelé indultunk, egyszer csak Gyurka hátranézett és csodálkozva szólott:

— Tessék csak odanézni! . . . Brekeke urfi uszik a ladik után.

Visszanéztem, hát láttam ám, hogy a béka csakugyan ott uszik a ladik után.

— És jött, jött utánunk szakadatlanul. — Mit akar ez a béka? — gondolkodtam és azt hiszem, hogy sokára megértettem őt.

Okos eszével bizonyára így okoskodott:

— Ezeknek az embereknek nem tudom milyen a szívük. Vágyanak-e azok után, akiket egyszer megszerettek? Én az én békaszivemmel nagyon megszerettem őket. Egy héti nem jöttek el hozzám. Hogy az ilyen eset még egyszer elő ne forduljon, elmegyek velük, mert én ott akarok lenni, ahol ők vannak.

— És uszott, uszott utánunk lankadatlanul.

Közben parthoz értünk. Brekeke urfi akkor eltűnt, Néztem, nem láttam sehoh.

— Az evezőket felvittük az udvarba. Gyula gyerek éppen elkészönt tőlem és menni akart, amikor szokott hangján megszólalt:

— Tessék csak nézni!

— Na, mi az már megint?

Gyula nevetve mondta:

— Itt van a Brekeke urfi!

— Hol?

— Itt, a kapu előtt.

Majd alig hittem a szememnek.

Brekeke urfi csakugyan ott volt. Amíg az evezőket rendbe tettük, bejött utánunk a kertbe.

Most én akadtam meg.

— Mit csináljunk Brekeke urfi-val? Hova tegyük éjszakára

Bementünk a szobába, hogy majd valami ládafilét kerítünk a számára. Alig voltunk bent pár pillanattal, egyszerre csak éktelen és ijedt brekegésre figyeltünk fel.

— Mi az?

A gyerek szeme felcsillant:

— Ez a Brekeke urfi hangja! . . .

Hiv bennünket.

Kiszaladtunk az udvarra.

Majd hanyatt estünk a csodálkozástól.

Brekeke urfi tényleg hívott bennünket, de most az egyszerű nem szeretetből, hanem ijedteben.

A kacskák ugyanis akkor jöttek haza a Dunáról s amikor az udvaron találták Brekeke urfit, nekiestek és ugyancsak csipkedtek, mardosták. Meg akarták enni vacsorára.

Brekeke urfi a barátságatlan fogadtatásra szörnyen megijedt, brekegett, ahogyan csak a száján kifért és hatalmas ugrásokkal menekült a Duna felé.

A kacskák meg a gácsér vezetése mellett utána!

Mindez oly gyorsan történt, hogy — mikorára közelbehattunk volna, — Brekeke urfi már elérte a Dunát és egy pompás fejessel beleugrott a vízbe.

Aztán eltűnt.

Vártam, hogy majd előjön, de nem jött.

Azóta nem láttam Brekeke urfit. Pedig kerestem mindenütt.

Ő azonban nem jelentkezett. Bizonyosan megelégtelte a dolgot és úgy gondolkodott, hogy ha különböző élőlények összebarátkoznak, az sehogyan sem jó. Ugy a legjobb, ha az embernek az ember, a békának meg a béka marad a barátja.

Valahogyan igaza is van Brekeke-nek.

De én mégis sajnálom, hogy elhagyott, mert szeretett és én is szerettem igazán és a gácsér vezetése mellett nem én küldtem rá a kacskákat. Szeretném, ha ezt valahogyan megtudná és nem haragudna rám.

A mi költőink

Temetés

Koporsó, tömeg, gyászbeszéd,
Valakit, gazdagot temetnek.

Senkije nem volt. Vad szenvedéllyel
Mégis csak túrt, harcolt a pénzzel.

Boldogság semmi. . . Öröm semmi. . .
És most mégis el kellett menni.

Sírján ez áll: „Élt hetven évet.“ . . .
Pedig nem élt. . . Ez nem volt élet.

SZABÓ JENŐ (Vaspör)

Toborzó

Te barna fürtű, kun-magyar gyerek,
Ha eretiben bísl vér pezseg,
Ha nem tudsz örülni a máknak. . .
Csapj fel, óh, csapj fel katonának!

Nem, nem örülhetsz a máknak, Te nem!
Szemedben máris villám terem.
E nézés, e kar tettekre várnak. . .
Csapj fel, óh, csapj fel katonának!

Atlaszi termet és sok-sok izom:

Pogány hittel én ezekben bízom.
Légy kertésze a ferges fának. . .
Csapj fel, óh, csapj fel katonának!

Honvédek lenni: dicső, szép dolog,
Az egész világ körülte forog.
Hösmondák róuk messze eljárnak. . .
Csapj fel, óh, csapj fel katonának!

Ne kacagasson rajtunk a sok rongy,
Porban született uti porony!
Na rajozzanak arconkon árnyak! . . .
Csapj fel, óh, csapj fel katonának!

CSIZMADIA SÁNDOR (Komádi)

Rázza már a szellő . . .

Rázza már a szellő!

A hervadó fákat,

Duruzsol az erdő

Szomoru nótákat.

Mikor együtt jártunk,

A vén tölgyek ölén:

Haragos-zöld lombjuk

Tavaszt hintett fölénk.

Elmulott a tavasz,

Vége már a nyárnak,

Az együtt rótt utak

Lassan kettéváltak!

Duruzsol a szellő

Szomoru nótákat,

Hull rám a lombtető

És egyedül jörek.

NAGYRÁKOSI BARTHA KÁLMÁN
(Budapest)

IGAZGYÖNGYÖK

Az anya halála az első bánatunk,
melyet nélküle kell megsiratnunk.
HOCK JÁNOS

A könnyelmű ember hétköznap
eszi meg a vasárnapi pecsenyéjét.

Ns ezorítsuk markunkban a homokot,
mert minél jobban szorítjuk,
annál több pereg ki kezünkéből.

A tudomány mindenre „pótanyagot“ talál,
csak az adóra, a halálra s a háborúra
nem talál pótlást.

A hit köpönyege a legtovább tart,
ha állandóan viseljük.

A gazdag ember ritkán van jobban
szegény rokonaival.

Ki-kí saját szerencséjének kovácsa,
de tudnia kell, hogy mint bánjon
a kalapáccsal, mert jaj annak,
aki a szeg feje helyett a körme
éte üti.

Minden hangszer

legjobb minőségben és a legolcsóbban vásárolhat a hírneves

Reményi Mihály

hangszertelepe. Budapest,
VI./15, Király-utca 58-60.

Kérje 51. sz. díjmentes árjegyzékemet

Találja ki!

Mi a magyarázata annak a bizonyára sokszor tapasztalt jelenségnek, hogy nagyobb távolságból jóval előbb látjuk, hogy a favágó fejszéje lesujt a fára, vagy a gőzpipből tönd ki a hangot előidéző gőz, mint meghalljuk a fejszecsapás, vagy a gőzpip hangját?

A levelezőlapra irt válaszokat a Vasárnap szerkesztőségének címére (Budapest, V., Báthory-utca 24.) kell beküldeni, tíz napon belül. Elkésve érkező válaszokat nem veszünk figyelembe. Jutalom:

Néhány értékes könyv.

Kiosztjuk olyan olvasóink között, akik helyes választ küldenek, előfizetői táborunk tagjai és előfizetési díjhátralékuk nincs.

A Találja ki! eredményét a 48-ik számban tesszük közzé!

A 42-ik számban közzét felvidéki városok nevének helyes sorrendje a következők:

Igló, Galánta, Aranyosmarót, Zólyom, Selmezbánya, Árvaváralja, Gölnöcbánya, Ógyalla, Trencsén.

A kezdetüket egybeolvasva, a két évtizedes magyar követelés lényegét kapjuk:

Igazságot.

Beérkezett tizenhét megfejtés. Könyvjutalmat küldtünk:

Mátyus Imre Mezőtárkány előfizetőnk címén.

Egy kis mosoly

Az orvoshoz beállít egy férfi és így szól:

— Doktor ur, mulatni szeretnék menni, kaphatnék valami jó altatószert?

— Minek önnek a mulatáshoz altató?

— Nem nekem kell, hanem a feleségemnek.

Ficek megjelenik egy társaságban a feleségével, aki nagyon gazdag, de rém csunya nő. A szomszédja sugva megkérdi tőle:

— Mondja, hogy tudott elvenni egy ilyen csunya nőt, aki pupos is, sánta is?

— Beszélhet hangosan — mondja Ficek — süket is.

Az iskolában a tanító magyarázza a nyelvtant. Magyarázat után így szól Pistaához:

— No, mondj egy ikes igét.

— Ladik! — feleli a gyerek.

A tanító csóválja a fejét:

— Te szamá! Ez nem ige. Ige az, amit hajtogatni lehet. Ilyen szót mondj.

— Kulacs! — feleli Pista.

— Nem gondolod, öreg — mondja az asszony — hogy a férfiak megokosodnak, amikor megnősülnek?

— Dehogynem, dehogynem. Csak hogy akkor már későn van.

— Ad egy zsák lisztet?

— Hogyne, hogyne.

— De csak két hónap múlva fizetek.

— Az nem baj.

— Mikor jöhetnek érte?

— Két hónap múlva!

Rostlenkóró alapára

Az Ipari Növénytermelési Bizottság a rostlentermelető gyárakkal kötött f. évi érdekképviseleti megállapodás alapján...

GABONATÖZSDE

Készárúpiac. Buza tisztavideki 77 kg-os 20.40-20.55, 78 kg-os 20.60-20.75, 79 kg-os 20.80-20.95...

Abaktakarmány. Árak métermázsánként Budapestén... 14.70, borsókorpája 17, buzakorpája 13.50...

Vágómarha. Bika, magyar 111a 44, tarka 11a 72-76, 11a 60-71, 11a 45-58...

Tenyészmarhák és jarmosok. Ia (tarka) beföldi jarmosok és bedallitani való 20-64-68...

Borjú. Ia 98-102, 11a 90-96 fillér kg-ként.

Juh. Külföldnek megfelelő Ia fiatal ürü darabonként 50 kg sulyban 42-46...

Ló. Könnyeb kocsiló (hintés és jukker, stb.) 700, igaz kocsiló (nehéz nyugati fajta) 400-500...

Sertés. Uradalmi zsírsertés párunkint 340 kg-on felül 112-114, 340 kg-on alul 106-110...

Nem gazdaságos a sertés- és baromfi tenyésztés a törvényesen védett Rákócseyi baktériumölő

Rákócseyi baktériumölő. Kapható és megrendelhető csak IFJ. AULICZKY OTTÓ Budapest, VII. Dohány-uca 84, II. sz. 2. Árak: Demijonál ak Budapest 3 4 6 8 10 15 20...

gól tökesertés 102-104, angol sonka-sertés Ia 102-106, 11a 94-98 fillér kg-ként.

Zsír és szalonna. Szalonna, olvasztani való 156-164, sózott 180-200, füstölt 190-200...

Vad és vadhus. Szarvascomb 220-240, gerinc 300-400, lapocka 100-120, többi része 30-50...

Halpiac. Harsca, nyagság szerint 280-450, csuka 140-300, ponty 180-180, kárász 120-140...

Nyersbőr. A budapesti nyersbőrpiac árai: Marhabőr, minden sulyban, magyar 105-110...

Baromfi és tojás. Előbaromfi: Tyúk 240-360, csirke, rántani való 100-100, sülti való 150-250...

Tej és tejtermékek. Tejes tej 30, lefőzött tej 10, adatai 80-100, tej-szín 180-200...

Fűszer és egyéb. Paprika, édes nemes 440-580, földes 180-480, rúza 300-380...

Zöldszeg. Sängárapa 12-20, petrezselyem 12-24, kevert zöldszeg 19-24...

Gyümölcs. Alma (nemes) 48-140, birsalma 32-80, körte 70-160, szilva 120-160...

Borpiac. A száret az alföldi bortenyei helyeken befelveződött. A természet eredmény melegsége...

Szesz. A szeszgyedáruságnál az összes szeszféleségekben és hétén is élénk volt a forgalom...

Gyümölcs-pálinka. A gyümölcs-pálinka-piacon a kereslet és hétén is élénk volt és az egyes pálinkafélék változatlan...

literfokozatú III. táblázat szerint + 3% forgalmi adó.

Idegenpénzek vételi és eladási ára nov. 3-án. Szécs pengőnél többé kerül szász darab...

Vásárok jegyzéke

Vasárnap, XI. 6. Állat- és kirkakövésár: Abádszalók, Alberti, Jászkisér, Kiskunmajsa...

Arany- és ezüstpénzek ára

1938 november hó 1. Ezüstpénzek: 1 darab egykoronás 38 fillér...

VASÁRNAP, XI. 6.

8.40: Hírek. 9: Magyar szertartású görög kath. szentmise. 10: Református istentisztelet...

Allandó közvetítések hétköznapokon:

6.45: Torna, utána hanglemek. 10: Hírek. 10.20: és 10.45: Két felolvasás. 11.10: Vízjelzés...

HÉTFŐ, XI. 7

12.05: Cigányzene. 13.30: Katonazene. 17: „A Felvidék”. 17.30: Layer Mária operaházi tag énekel...

ruszin nyelven. 19.35: Nagy Mária magyar nótákat énekel. 20: Hírek és közlés az esti holdfogyatkozásról...

KEDD, XI. 8.

12.05: Szalonzene. 13.30: Cigányzene. 16.10: Asszonyok tanácsadója. 17: „Apró szívettség”...

SZERDA, XI. 9.

12.05: Jeney Klára operaházi tag énekel. 13.30: Hanglemek. 16.15: Diákléletről. 17: Időseink felolvasás. 17.30: Cigányzene...

CSÜTÖRTÖK, XI. 10.

12.05: Rendőrzene. 13.30: Cigányzene. 16.15: „A háztartásról”. 17: „A mezőgazdasági munkabíródelem”...

PÉNTEK, XI. 11.

12.05: Bókai Antal hedegudi, Lux József énekel. 13.30: Szalonzene. 16.15: Diákléletről. 17: „A fényképezés száz esztendeje”...

SZOMBAT, XI. 12.

12.05: Cigányzene. 13.30: Hanglemek. 16.15: Móra Panka mesél. 17: Emlékek. 17.35: „Mit üzen a rádió?”...

Budapest II.

Vasárnap, XI. 6. 11.15: Hanglemek. 13: Beszélgetések. 17.35: Előadás. 18.05: Cigányzene. 18.30: Csevegés. 19.25: Előadás...

KIADÓTULAJDONOS: „FALU” MAGYAR GAZDA ÉS FÖLDMIVES SZÖVETSÉG FELELŐS SZERKESZTŐ ÉS KIADÓ: MAYER EMIL.

MINDEN ÚJ ELŐFIZETŐ a falusi polgár táborát erősíti